

TUDOMÁNYOS MŰHELY

LÁTOGATÓBAN DR. SZÁNTÓ IMRÉNÉL

Legújabb kutatásairól, terveiről, a Bécsben eltöltött három hónapról érdeklődtünk Dr. Szántó Imre egyetemi tanártól, a Középkori Magyar Történeti Tanszék vezetőjétől.

Kérdéseinkre válaszolva elmondta, hogy akadémiai doktori disszertációján dolgozik, amelynek egy része könyvalakban is meg fog jelenni; a címe: Magyarország népeinek harca a török hódítók ellen 1526--1593, a tizenöt éves háború kezdetéig. A mű három kötetre méretezett, az első része 1526--1541-ig tárgyalja az eseményeket. A téma felvetésének rendkívüli időszerűségét indokolja az, hogy történetírásunk mindmáig nem rendelkezik egy olyan átfogó munkával, amely törökellenes harcainknak a magyar társadalom minden rétegére kiterjedő vetületét adná. Emellett nem elhanyagolható az a körülmény sem, hogy a magyar olvasóközönségre nagy hatást gyakorló Nemeskürty elterjedt téves nézeteit cáfolni kell. Ahogy Szántó professzor úr mondta, a cél az eddigi részeredmények szintetizálása, valamint a teljes szembefordulás a heroizáló, illetve deheroizáló kísérletekkel.

A "trilógia" második részének címe: Magyarország népeinek harca 1541--1552 között. A kötetben végváraink sorsának bemutatására, az események politikatörténeti összegzésére, az 1552-es hadjárat tárgyalására, s az egész rész győztes kicsengéseként Eger ostromának leírására kerül sor. Ez a fejezet előlektorálásban részesült, s bekerült az Akadémiai Kiadó évi tervébe.

A harmadik, befejező kötet a végvári rendszer kialakulásáról és fénykoráról szól. Az alapkérdés az, hogy milyen anyagi erőforrásokból építették ki a végvári rendszert, mit adott Bécs

és mit vállalt Magyarország. A végvárat a váruradalmak befolyt összegeiből, a hadiadóból, a német birodalmi segélyből és az örökös tartományok hozzájárulásaiból tartották fenn. Tehát nem a Nyugat és nem Magyarország egymaga, hanem egész Közép-Kelet-Európa együttesen tartóztatta fel a törököt.

Arra a kérdésünkre, hogy milyen eredményekre jutott legutóbbi bécsi kutatásai során, Szántó professzor úr elmondotta, hogy éppen erre az együttműködésre, a haditáplálás közös megoldására talált igen jó és nagymennyiségű adatot. A Staatsarchiv, a Kriegsarchiv és a Hofkammerarchiv idevonatkozó anyagát nézte át. Ez utóbbiban őrzik a magyar és a szepesi kamarák iratait. A talált dokumentumokból kiderült, hogy a kamarák a súlyos eladósodás következtében milyen erőfeszítéseket tettek, hogy valamennyire is fenntarthatassák a súlyos pénzüsszegeket felemésztő végvári rendszert. Általános volt a végváriak panaszában, hogy "se pénz, se posztó".

Befejezésül még egy kérdést tettünk fel Szántó professzor úrnak: a készülő mű azt jelenti-e, hogy kissé hűtlen lett a helytörténethez?

A válasz - mint ahogy azt vártuk is - nemleges volt. A készülő Szolnok-monográfiában, mely a város fennállásának 900. évfordulójára jelenik meg, a vár felépítéséről és török kézre juttatásáról szóló fejezetet írja; Szőreg történetéről szintén monográfia jelenik meg, amelyben az 1848-49-es szabadságharc eseményeinek megírását vállalta.

Köszönjük a beszélgetést és további sikeres munkát kívánunk.

Schwarcz Klára